



## ECN 122 – Introduksjon til makroøkonomi II

Onsdag 24. mai kl. 14:00 2023 (3,5 timer)

Dette er oppgavene for del 2+3

Verktøy:

**Alle, men krever individuell besvarelse uten hjelp fra andre. Samarbeid eller hjelp fra andre som avsløres, blir handtert som fusk. Disse oppgavene er laga slik at det skal være liten hjelp ved å bruke ChatGPT og tilsvarende verktøy.**

Fagansvarlig: Eirik Romstad. Tekniske problemer på eksamen meldes IT (tlf. 6723 0555)

Ekstern kontrollør av oppgaveteksten: Bjarne Ytterhus, Handelshøyskolen BI.

### Les følgende instruksjer nøye:

- Eksamen har tre hoveddeler (poeng og anbefalt tid i parentes): (1): 30 fleirvalgsspørsmål (30 poeng, maks 70 minutt), (2) fem grafiske analyser (20 poeng) og (3) fem analytiske spørsmål (50 poeng). **Totalt antall poeng er 100. Sett av nok tid på slutten for å laste opp PDF til WiseFlow.**
- For hvert spørsmål skriv teksten rett inn i svararket der det står **Svar:** her (i Word-fila dere finner på WiseFlow sammen med denne oppgaveteksten i PDF). Viss du ikke kan svare på et spørsmål, la spørsmålet stå ubesvart. **Du skal ikke slette spørsmålteksten uansett om du har svart eller ikke svart på spørsmålet.**
- For å svare på enkelte spørsmål må du kanskje tegne en figur. Den kan du tegne for hand, ta et bilde med mobilen din, og så lime inn på rett sted i dokumentet, **ELLER** du kan bruke et tegneprogram på PCen din og lime figuren inn. Korte kommentarer til figuren kan skrives inn med håndskrift på bildet av figuren. Meir utførlige kommentarer til figuren – skriv inn med PC på rett sted.
- Noen farger gjengis dårlig på bilder. Bruk derfor helst svart eller blå penn for figuren, og trenger du ei ekstra farge, bruk rød. Ikke bruk grønn for det er ei farge som vises dårlig på bilder.
- Merk alle akser og alle linjer/felt i grafene.

Sett av tid til å konvertere dokumentet ditt til PDF før du laster opp i WiseFlow.

## **DEL 2: GRAFISK ANALYSE (20 POENG)**

Det er fem oppgaver i denne delen. Hvert delspørsmål er verdt 1,333 poeng. **Husk å merke aksene tydelig.** For delspørsmål (b) og (c), marker det som skjer, f.eks. med bokstav for delspørsmålet i grafen du lager og limer inn på rett plass. Skriv ev. verbal tilleggsanalyse på PC.

### **2-1: Kapitalmarkeder under en høgkonjunktur**

- (a) Tegn en figur som beskriver et standard kapitalmarked. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta  $\{r^*, K^*\}$  og forklar hva  $K^*$  uttrykker.

**Svar:** her

- (b) Vis effekten grafisk i dette kapitalmarkedet av en høgkonjunktur. Forklar kort hva som skjer.

**Svar:** her

- (c) Styresmaktene er bekymra for at høgkonjunktoren skaper *for mye press* i økonomien. Hva meiner vi med *press* i denne situasjonen? Hvilke tiltak kan styresmaktene sette i verk? Viss du nemner fleire tiltak, hvilket tiltak anbefaler du og hvorfor?

**Svar:** her

### **2-2. Pengepolitikk når det er for høg inflasjon**

- (a) Tegn en figur som beskriver et vanlig pengemarked. Sett navn på aksene og kurvene. Marker markedslikevekta.

**Svar:** her

- (b) I Norge har inflasjonen auka det siste året og arbeidsmarkedet er fortsatt stramt. Hva slags pengepolitikk er spesielt egna til å redusere inflasjonspresset i norsk økonomi under disse forholda? Grunngi svaret kort og illustrer i figuren fra (a) hvordan dette slår ut i pengemarkedet.

**Svar:** her

- (c) Hvilken risiko ligger det i tiltaka du valgte i (b)? Grunngi kort.

**Svar:** her

### **2.3. Lønnskampmodellen (inntektskampmodellen) – pris og lønnskurver**

Pris- og lønnskurver er særlig egna for å analysere hva som skjer under lønnsforhandlinger.

- (a) Skriv opp likningene for pris- og lønnskurver og tegn en graf som illustrerer modellen. For ei gitt priskurve, marker den opprinnelige likevekta.

**Svar:** her

- (b) Anta at partene i lønnsforhandlingene forventer høyere inflasjon enn det som faktisk blir tilfellet. Forklar hva som skjer og illustrer dette i grafen du tegna i (a). Hva blir den nye likevekta?

**Svar:** her

- (c) Bruk lønnskampmodellen til å forklare hvordan auka styringsrente i mars og april påvirker lønnsforhandlingene vi nettopp har vært gjennom.

**Svar:** her

## 2-4. Strømpriser og virkninger på velferden

Norge er et av de landa i verden som bruker elektrisk energi til fleie formål enn mange andre land, f.eks. til oppvarming. En av høyeste andelene elektriske privatbiler i verden gjør at elektrisk energi har blitt enda viktigere i norsk økonomi.

- (a) Tegn en forenkla figur av et vanlig kraftmarked. Se bort fra de døgnvise svingingene i kraftprisene. Sett namn på aksene og marker markedslikevekta  $\{P^0, Q^0\}$ . Kommenter helninga på etterspørselskurva.

**Svar:** her

- (b) Det siste halvanna året har vi periodevis opplevd høge strømpriser i sør-Norge, bl.a. på grunn av lite nedbør i viktige områder for produksjon av vasskraft og eksport av kraft til kontinentet. Forklar hvordan dette påvirker tilgangen på elektrisk kraft i Norge. Illustrer dette grafisk og marker den nye likevekta:  $\{P^B, Q^B\}$ . Kommenter virkningene på priser og mengder.

**Svar:** her

- (c) De norske styresmaktene innførte ulike strømstøtteordninger høsten 2021. Vi forenkler og antar at staten dekker den delen av strømprisen som overstiger pristaket:  $P^C$ . Dvs. at prisen du fant i (b) utløyer strømstøtte fordi  $P^B > P^C$ . Forklar virkningene av denne strømstøtten og kommenter hvordan strømstøtten påvirker kraftforsyninga.

**Svar:** her

Oppgave 2-5 på neste side

## 2-5. Konsumfunksjonen i makro, forventninger og skatt

- (a) Skriv opp likninga for en standard konsumfunksjon i makro, definer de ulike delene i denne funksjonen og tegn en graf.

**Svar:** her

- (b) Anta at folk får meir positive forventninger til framtida. (i) Forklar hvordan dette påvirker konsumfunksjonen ved å vise hvilke parametre som endres og skriv opp den modifiserte konsumfunksjonen. (ii) Tegn inn den nye konsumfunksjonen i grafen fra (a). (iii) Anta at disponibel inntekt er den samme som i (a) og marker endringa i privat forbruk i grafen

**Svar:** (i) her

(ii) her

(iii) her

- (c) Anta at den disponible inntekta auker fra (a). (i) Illustrer dette grafisk og marker endringa i forbruk. Du velger sjøl om du tar utgangspunkt i konsumfunksjonen fra (a) eller (b). (ii) Hvor stor auke i skatten må til for å bringe forbruket tilbake til utgangssituasjonen du valgte (fra a eller b)? Verbalt eller illustrert grafisk.

**Svar:** (i) her

(ii) her

## **DEL 3: SPØRSMÅL MED UTREKNINGER, GRAFISK ELLER VERBAL ANALYSE (50 POENG)**

Det er fem oppgaver i denne delen. Hver oppgave er verdt 10 poeng (hvert delspørsmål er verdt 5 poeng). Viss du meiner at vesentlige opplysninger mangler eller er utelatt fra oppgaveteksten for å kunne svare på en klar måte, start svaret ditt med å **skrive ned de forutsetningene** du trenger for å gi et klart svar. På noen av oppgavene er det mulig at en enkel figur eller et eksempel kan gjøre det lettere for deg å svare klart.

### **3-1. Konjunkturpolitikk**

Hovedformålet med konjunkturpolitikk er å redusere produksjonsgapet.

- (a) Under hvilke forhold er den forventa økonomiske effekten av konjunkturpolitikk mest gunstig? Forklar hvorfor.

**Svar:** her

- (b) De finanspolitiske virkemidla omfatter reduserte skatter ( $T$ ) og auka offentlig forbruk ( $G$ ). I tillegg til argumenta knytta til *likviditetsfella*, er auka offentlig forbruk  $G$  normalt anbefalt under lågkonjunkturer. Forklar hvorfor.

**Svar:** her

### 3-2. Virkemiddel for økonomisk vekst

Ei vesentlig målsetting i den økonomiske politikken i mange land er langsiktig økonomisk vekst.

- (a) Sammenlikn hvor egna  
(i) bortfall av arveavgift, og  
(ii) redusert inntektsskatt  
er som virkemiddel for å bidra til høyere økonomisk vekst.

**Svar:** her

- (b) Hvilket hovedprinsipp bør legges til grunn ved valg mellom fleire virkemiddel for å nå ei målsetting? Grunngi svaret ditt.

**Svar:** her

### 3-3. Kapital og valuta

Kapital og valuta har mange fellestrekk.

- (a) Hvordan kan kjøp og salg av valuta ses på som ei kapitalplassering/finansinvestering?

**Svar:** her

- (b) Når inntreffer sjølkorreksjon i valutamarkeder? Hvordan fungerer denne sjølkorreksjonen? På hvilken måte kan sjølkorreksjon gi drahjelp i forhold til å tette produksjonsgapet?

**Svar:** her

### 3-4. Eksport som vekstmotor i fattige land

Auka eksport blir sett på som en viktig faktor for å bidra til økonomisk vekst i utviklingsland og i-land som har store strukturelle problem i økonomien (som f.eks. Hellas).

- (a) Hva er de viktigste årsakene til at eksport blir sett på som viktig for å bidra til vekst på kort sikt både for utviklingsland og land med høy arbeidsløyse?

**Svar:** her

- (b) Anta at de kortsiktige problema er løst (jfr. (a) ovafor). Hvorfor er eksport relativt sett mindre viktig for å skape større økonomisk aktivitet på lengre i land med høy arbeidsløyse/undersysselsetting?

**Svar:** her

Oppgave 3-5 på neste side

### 3-5. Omstilling av skattesystemet i Norge

Skattekommisjonen har nylig lagt fram innstillinga si.

- (a) Et av hovedtrekk i denne innstillinga er at skatten på arbeidsinntekt skal gradvis reduseres, spesielt for låglønnsyrkene. Hvilke effekter vil dette ha for arbeidsmarkedene for ufaglært arbeidskraft? Grunngi svaret ditt.

**Svar:** her

- (b) Et anna viktig forslag i skattekommisjonen er reduksjon av formuesskatten og innføring av en nasjonal boligslett der markedsprisen utgjør skattegrunnlaget (= den verdien det skattes av). Hvorfor vil dette forslaget bidra til høgere verdiskaping i Norge?

**Svar:** her

Bjarne Ytterhus  
ekstern vurdering av oppgaveteksten

Eirik Romstad  
fagansvarlig